

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง กรมชลประทานหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีโครงการฝายราชสีไศล

กรมชลประทานมีหนังสือ ที่ กษ ๐๓๐๓/๔๘๗๓ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย สรุปได้ดังนี้

(๑) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (เดิมคือ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน) ได้มีหนังสือ ที่ พน ๐๕๐๖/๔๒๓๑ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ ขอให้กรมชลประทานดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราชสีไศล โดยมีความเป็นมาดังนี้

กรณีเป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รับทราบข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบายและติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง รายงานผลการพิจารณาศึกษาการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราชสีไศล และมอบให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (ปัจจุบันคือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติรับไปพิจารณาดำเนินการ รวม ๓ ประการ คือ

๑. ให้รัฐบาลดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่ปฏิบัติมิชอบ
๒. ในส่วนที่จ่ายค่าชดเชยไปโดยมิชอบให้รัฐเรียกเงินคืน
๓. ให้รัฐบาลปฏิบัติต่อราษฎรด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติในทางที่ให้ประโยชน์กับราษฎรบางกลุ่ม ตามกระแสกดดันหรือเดินขบวนเรียกร้องใด ๆ

กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราชสีไศล และได้สรุปผลการสอบสวนแล้ว แต่เนื่องจากมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน รวมทั้งมีราษฎรอยู่ในข่ายที่จะต้องถูกสอบสวนเป็นเหตุให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานจึงหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในกรณีดังกล่าว ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือว่า^๑ ขั้นตอนและวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อพิจารณาเสนอ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานหารือเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยกรณีโครงการฝายราชสีไศล ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๓๓๙ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสรีจที่ ๓๕๑/๒๕๕๕)

ความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้เป็นไปตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสังกัดจะต้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมลงนามในคำสั่งดังกล่าว ซึ่งในกรณีโครงการฝายราษีไศล มีหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ นายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด อธิบดีกรมการปกครอง และอธิบดีกรมพัฒนา และส่งเสริมพลังงาน

(๒) ต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานบางส่วนไปเป็นของกรมชลประทาน รวมทั้งโครงการฝายราษีไศล

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานจึงส่งเรื่องให้กรมชลประทานดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล

(๓) กรมชลประทานพิจารณาแล้วเห็นว่า การจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล มีบุคคลที่เกี่ยวข้องระดับสูง เช่น นายอดิศร เพียงเกษ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งระดับสูงในสภาผู้แทนราษฎร นายปราโมทย์ นพศิริ อัยการผู้เชี่ยวชาญ นายวีรศักดิ์ พรพิบูลย์ อดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ และมีค่าเสียหายเป็นจำนวนมาก เป็นเรื่องระดับชาติและเกี่ยวข้องกับมวลชน อาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประเทศชาติหากเกิดความผิดพลาดในกระบวนการพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบ จึงขอหารือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ดังนี้

๑. พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานบางส่วนไปเป็นของกรมชลประทาน รวมทั้งโครงการฝายราษีไศล เป็นเหตุให้กรมชลประทานมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายกรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล และต้องดำเนินการตามข้อ ๑๐ ของระเบียบ

สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

๒. หน่วยงานใดควรเป็นเจ้าของเรื่องในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล

๓. หน่วยงานใดควรเป็นผู้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล

๔. ประธานกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล ควรสังกัดหน่วยงานใด และมีตำแหน่งระดับใด

๕. การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล จะมีขั้นตอนและวิธีการจัดทำและลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีนี้อย่างไร เนื่องจากมีหัวหน้าหน่วยงานที่จะต้องลงนามคือ นายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และอธิบดีกรมชลประทาน และกรณีดังกล่าวนี้จะมีการมอบอำนาจให้หน่วยงานอื่นลงนามแทนได้หรือไม่

๖. หากกรมชลประทานไม่ใช่เจ้าของเรื่อง และไม่ต้องเป็นผู้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล กรมชลประทานจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมชลประทาน) และผู้แทนกระทรวงพลังงาน (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปราบกฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังนี้

โครงการฝายราษีไศลเป็นโครงการย่อยในโครงการโขง ชี มูล ซึ่งกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอขึ้นเพื่อการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก อุปโภคและบริโภค ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวพระราชดำริ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอโครงการโขง ชี มูล ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๒ และคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ต่อมากรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้นำเสนอผลการศึกษาที่จะนำไปใช้ดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้ทบทุนแผนการดำเนินการและวงเงินที่ใช้ในการพัฒนาโครงการอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๓๗ เห็นชอบในหลักการให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ดำเนินการตามแผนพัฒนาระยะที่ ๑ เฉพาะขั้นที่ ๒ อันประกอบด้วย การก่อสร้างฝายและระบบชลประทานในลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และลำน้ำสาขา จำนวน ๑๓ โครงการย่อย

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้รับงบประมาณสำหรับก่อสร้างฝายราษีไศลในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเป็นหน่วยงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ ภายหลังจากที่พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ใช้บังคับ ปรากฏว่ากรมชลประทานได้รับโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับโครงการฝายราษีไศลมาจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเรียบร้อยแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วเห็นว่า มีเพียงสองประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ

๑. การที่พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานบางส่วนไปเป็นของกรมชลประทาน จะมีผลทำให้กรมชลประทานมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล หรือไม่อย่างไร

๒. การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการจ่ายค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล จะมีขั้นตอนและวิธีการจัดทำและลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดอย่างไร และในกรณีดังกล่าวจะมีการมอบอำนาจให้หน่วยงานอื่นลงนามแทนกรมชลประทานได้หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕ (๑๐) ถึง (๑๓)^๒ กำหนดให้สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการขยายระบบส่งน้ำและให้บริการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าแก่เกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการ ดังนั้น ฝายราษีไศลซึ่งสร้างขึ้นเพื่อการกักเก็บน้ำและพัฒนาระบบชลประทานเพื่อส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูก จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔ ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกาศใช้บังคับในมาตรา ๑๘^๓ กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ

^๒ มาตรา ๕ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๐)-(๑๓) สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔ มีอำนาจหน้าที่

ฯลฯ

ฯลฯ

(จ) ดำเนินการขยายระบบส่งน้ำ และให้บริการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าแก่เกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการ

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

^๓ มาตรา ๑๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม การป่าไม้ การจัดหาแหล่งน้ำและพัฒนาระบบชลประทาน ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาระบบ

การจัดการแหล่งน้ำ และพัฒนาระบบการชลประทาน โดยมีกรมชลประทานเป็นส่วนราชการในกระทรวง^๕ และในมาตรา ๒๖^๕ กำหนดให้กระทรวงพลังงานมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหา พัฒนาและบริหารจัดการพลังงาน ส่วนกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานซึ่งเดิมสังกัดอยู่ในกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ถูกยุบไป และได้มีพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๒^๖ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะศูนย์บริการโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและงานพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตรไปเป็นของกรมชลประทาน มาตรา ๘๐^๗

สหกรณ์ รวมตลอดทั้งกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรกรรม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

^๕ มาตรา ๑๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมชลประทาน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๒๖ กระทรวงพลังงาน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหา พัฒนาและบริหารจัดการพลังงานและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพลังงานหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงพลังงาน

^๖ มาตรา ๔๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง
- (๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะ

(ก) สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔ เฉพาะ

๑. ศูนย์บริการโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

๒. งานพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตร

(ข) สำนักปฏิบัติการและบำรุงรักษา เฉพาะที่เกี่ยวกับงานจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

^๗ มาตรา ๘๐ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเฉพาะ

ฯลฯ

ฯลฯ

(ญ) สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔

(ฎ) โครงการโขง ชี มูล

ฯลฯ

ฯลฯ

กำหนดให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะสำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔ และ โครงการโขง ชี มูล ไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพลังงานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แล้วเห็นว่า การโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราช กฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการฯ มุ่งหมายให้โอนอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดหาพัฒนาและบริหารจัดการพลังงานไปเป็นของกระทรวงพลังงาน ในขณะที่การ โอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มุ่งหมายให้โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาแหล่งน้ำและพัฒนาระบบการชลประทานไปเป็น ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้จึงไม่มีความขัดแย้งกันแต่อย่างใด ฉะนั้น ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โครงการฝายราษีไศลซึ่งเป็นการก่อสร้างฝายและระบบ ชลประทาน ที่อยู่ในโครงการโขง ชี มูล เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก อุปโภค และบริโภคในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพัฒนา และส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑-๔ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของงานพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตร ไปเป็นของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจ หน้าที่ของส่วนราชการฯ จึงหมายความว่าความรวมถึงโครงการฝายราษีไศลด้วย และย่อมส่งผลให้กิจการ ที่เกี่ยวเนื่องกับโครงการฝายราษีไศลถูกโอนไปยังกรมชลประทาน กรมชลประทานจึงเป็น หน่วยงานรัฐที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศลที่เป็นไป โดยมิชอบ และสมควรที่จะเป็นเจ้าของเรื่องในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในกรณี ดังกล่าว

ประเด็นที่สอง สำหรับขั้นตอนและวิธีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นไว้ แล้วในเรื่องเสรีที่ ๓๕๑/๒๕๔๕ และเรื่องเสรีที่ ๒๒๑/๒๕๔๕ ว่า ให้นำหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดสั่งกักหรือผู้ซึ่งระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.

^๕ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานหารือ เกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยกรณีโครงการฝายราษีไศล ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๓๓๙ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หารือกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๒๐๗ ลง วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๕๓๙ กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙^{๑๐} ตกลงกันให้หน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แล้วให้หัวหน้าหน่วยงาน ของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาและลงนามในคำสั่งดังกล่าว ซึ่งในที่นี่มีผู้ที่เกี่ยวข้องคือ นายกรัฐมนตรี อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมชลประทานอัยการสูงสุด และถ้าหากมีเจ้าหน้าที่ ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (ปัจจุบันเป็นกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน) ที่มีส่วนร่วมในการกระทำละเมิด อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงานก็ต้องร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ด้วย ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๐^{๑๑} ของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนบุคคลผู้ที่จะถูกแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับผู้ร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่จะ พิจารณาว่า ผู้ใดเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

เมื่อข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของ รัฐได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้ กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดังนั้น หน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งจะแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เพียงลำพัง หรือมอบอำนาจให้หน่วยงานอื่นแต่งตั้ง คณะกรรมการฯ แทนไม่ได้

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๐} ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน ของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาและให้มีการรายงานตามลำดับ ชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงาน ของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้ แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมิใช่ปฏิบัติงาน ในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่ง สั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

^{๑๑} ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความ เสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๔๗